Ч. 226. Львів, Пятниця дня 9 (21) жовтня 1898. Річник II.

Передплата
на »РУСЛАНА« виносить:

в Австри:

на цілий рік . . . 12 р. ав.
на пів року . . . 6 р. ав.
на чверть року . . 3 р. ав.
на місяць . . . . 1 р. ав.

За границею:

на цілий рік . . 20 рублів або 40 франків
на пів року . . 10 рублів або 20 франків
Поодиноке число по 8 кр. ав.

РУСЛАН

»Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.« — З Русланових псальмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских сьвят о год. 6-ій пополудни.

Редакция, адміністрация і експедиция »Руслана« під ч. 5 **ул. Ліндого**. — Експедиция місцева в Аґенциї Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациї неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по цїнї 10 кр. від стрічки, а в »Надісланім« 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

Анкета для сільского будівництва.

Виділ краєвий покликав анкету в справі проєктованої устави сільского будівництва, що вже стала у нас пекучою справою. Не тілько небезпеченьство огню, але і санітарні відносини на селї наказують потребу заняти ся рішучо тою справою. Хати по наших селах стоять звичайно стиснені, часто і без огородця, рядом одна коло другої, будинки господарскі припирають стріхами до себе, а не рідко під одним дахом містить ся і мешканє господаря і стайня для товару. Улички сільскі вузкі і криві а насаджені понад рови верби утримують на них непроходиме болото, перемішане з гноєм стікаючих гноївок, з листєм придорожних дерев і всякими відпадками. Се болото втихає хиба підчас довгої, лїтної посухи, а впрочім творить грязку, вонючу і нездорову масу, по котрій бродять люди і товар, і заносять єї на ногах до хат та до стаєн. Се є може чи не головна причина ратичних хороб між товаром, а частні епідемії між людьми.

Завданєм анкети є не лише ввести лад і плян в розміщеню сільских будинків, але також і застановити ся над самим способом будови їх, особливо зі взгляду на безпеченьство від огня. З не одної сторони давали вже чути ся домаганя, щоби завести примусову асекурацию в краю, та і се не було би достаточною охороною против небезпечного елєменту, доки сільскі будинки як давнїйше будуть вкривати ся соломою, а курні хати будуть типом мешканя нашого селянина.

Передовсїм отже ходило би о винайденє дешевого і практичного способу покриваня селяньских, хотьби деревляних будинків. Є у нас села, де подостатком відповідного каменя, що ставлять муровані будинки з каменя, але се тілько виїмки. Впрочім загально ставлять у нас будинки з дерева і глини — і тим ріжнить ся вигляд наших сїл від осад иньших, культурних країв. Звичайно покривають соломою, або драницями а виїмково лише ґонтами. Є се дуже пригідний материял для огню і не дасть ся поліпшити жадними тинктурами, бо они коштують за дорого, а з другої сторони дощ і сніг сполїкує їх незадовго. Також і паперова, огнетревала папка не є пригідним материялом до покриваня дахів, бо хоть дорога і потребує специяльного робітника до покриваня, не має анї тої тревалости, анї не задержує на стілько тепла в часї морозів, щоби давала добру і довголїтну охорону сільскому будинкови. Те саме можна сказати і про ріжні роди бляхи, яку можна би предложити до тої цїли. Одиноким і найкористнїйшим материялом до покриваня дахів на сільских будинках остає дахівка випалена з глини.

Вже перед десятьма лїтами сойм занимав ся тою справою і тогди піднесено против дахівки такі заміти, що она за тяжка на легкі, сільскі будинки, що за дорога і потребує також специяльного робітника-муляра, щоби єї уложити. Ті заміти були зовсїм оправдані перед десятьма лїтами, коли виробляно ще гладку дахівку, грубу і тяжку і укладано єї на спосіб ґонт, прикриваючи низшу верству до половини вишою так, що дах становила подвійна верства дахівок. До того сполучувано ще дахівки цементом, що збільшало тягар і кошт даху. Надто не було в краю анї фабрик таких дахівок анї доста робітників, що уміли би покривати дахи. Через те було неможливо заводити той спосіб загального покриваня дахів по селах і місточках.

Від того часу видосконалив ся богато виріб дахівок і спосіб покриваня нею дахів, а наш край поступив сильно в продукциї того глиняного виробу. Маємо кілька великих фабрик »фельцованих« дахівок, як І. Левиньского у Львові, Гомоляча в Коломиї і Неполомицях. Ті фабрики могли би заспокоїти першу потребу, а з розширенєм запотребованя, могли би і розширити свою продукцию попри евентуально новоповстаючих фабриках. »Фельцована« дахівка ріжнить ся тим від давнїйшої гладкої, що є вижолоблена і через те о половину тоньша, та що має на краях карби, котрими закладає ся одна попри другу. В такий спосіб можна з неї уложити дах з поодинокої верстви дахівок, який не уступає що-до сили і непротїкальности жадному иньшому покритю, а має перед ними богато користий.

Передовсїм є дах з фельцованої дахівки дешевий, бо один метер покритя дахівкою, яку виробляє фабрика Левиньского під назвою »господарскої« коштує 50 кр., отже не більше, як побитє ґонтою. Для сеї дахівки не потреба специяльного вязаня даху, хиба що найбільше простих і рівномірно прибитих лат. Що до тягару дах з дахівки не перевисшить соломяної, грубої стріхи, котра як в слоту намокне, або намерзне в зимі від топнїючого снїгу, є певно далеко тяжша від проєктованої дахівки. Уложенє дахівки не представляє жадних трудностий і господар може сам покрити нею свій дах і тілько на рогах потребує залїпити єї простим тинком або цементом. Коли яка дахівка стовче ся або знищить ся, можна вставити натомість нову з середини стриху без потреби направи більшої части даху. Се становить велику користь супротив бляшаних або і ґонтових дахів, при котрих треба зривати цїлі партиї, коли затїкають і наймати до того осібного робітника. Притім дахівка тревае вічно, а час і слота не нищить єї, а противно, она твердне і каменїє, як се бачимо на стародавних, середновічних будівлях.

3

Несподїване лихо.

Історичне оповіданнє.

(Дальше.)

III.

Заким дяк ходив по горілку, Нечитайло роздивляв ся навкруги в хатї. Хата була простора і весела, знати було, що її нещо давно білили. На сволоцї було вчималено чоторі чорних хрести; за сволоком повно сухих гвоздиків. Лутки і одвірки покрапані синькою та любриком. На покутї в горі висїв образ Сьвятої Покрови, за образом повно васильок і застромлена товста, зелена воскова сьвічка. Під образом невеличка поличка, на нїй в шкіряних палїтурках псалтир, Могилон требник і »Апостол«. — Між вікнами прибитий на стїнї патрет Хмельницкого, вельми темний і попсований мухами. Між вікнами другої стїни висїла велика, важка, проста шаблюка, котрою »працював« на Запорожу Гаврило Лисий. Біля дверий: з одного боку, звичайний мисник і водник. — Взагалї в хатї нїчого незвичайного не було.

Коли Гаврило вернув ся з повним боклажком, дячиха поставила на стіл чорну і не величку пляшку, до половини в котрій була »животкова«, цьвітом темно-зелена набрянка; потім принесла повну миску борщу, затовщеного старим, пахучим салом і забіленого сметаною.

— Просимо до борщу! — мовила дячиха — сїдайте, чим Біг послав розговіти ся.

Гаврило встав, повернув ся лицем до образу і голосно прочитав: »Отче наш«; тодї сїв на покутї і мовив до Лукяна:

— Сїдай, сину!... А ти панїматко! почастуй нас своєю »животковою«; додав він до жінки.

Дячиха налила повну чарку і піднесла Гаврилови.

— В кого в руках, у того і в устах, мовив Гаврило, неберучи чарки.

— На се не знаєш, що минї її не можна вживати; шкодить.

— Сїлькись!... Ти її і не вживай, тільки торкни губою, а вона вже сама знати ме, де її куток.

Дячиха причубила чарку.

— Торкай, торкай, панїматко; говорив дяк.

— Дячиха трошка ковтнула, скривилась і мовила:

— Хоч гірка, та смашна. Потім долила чарку і піднесла чоловікови.

Дяк взяв і промовивши: »будьмо живі, да Богу милі! чарочко коток! коти ся в роток«, проковтнув одним заходом усю горілку з чарки.

— Добра! суще животкова і взявши шматочок хлїба, посолив і закусив.

Дячиха піднесла Лукянові: »На здоровє і вам дїдусю! і вам бабусю!« примовив він, ковтнувши з чарки.

— По чернечі ти пєш, синку! озвав ся Гаврило: пе по козацьки! знати, що між добрими козаками не жив. Де видано, щоб козак отак от — ковтав! у козака нема часу лицяти ся коло чарки! козак — лївшою пє, правшою ворогів бє... Так панїматочко!? Да де тобі се знати! от колиб ти на Сїчі побувала!... еге! дак туди-ж і духу вашого брата не пускають...

— Мабуть нудно там без жінок? спитав Лукян.

— Нудно? ще що вигадай! бачу, що ти бабій... Нудно, каже! ге! може-б і було нудно, як би було коли нудити ся... Там не до нудьги...

З сїм словом Лисий взяв свою боклагу, налив з неї чарку і мовив:

— Будьмо живі! а з ворогів наших бодай би кат витяг жили... Е! хрін його матері! се вже не така, не »животкова; тілько що гірка«, додав він, випивши чарку і почастував Нечитайла.

Поївши борщу, Лисий знов налив по чарцї. Випили.

— Чи не багацько буде? мовила дячиха.

— Не турбуйсь панїматко! душа міру знає

Коли-ж похилену старостию будову треба розібрати, дахівку з неї можна зняти і ужити на покритє нової без страти і без великого заходу. Нарешті дах з дахівки задержує в зимі тепло далеко ліпше, як бляха або ґонти, а в літї хоронить мешканє від надмірної спеки. Що до огнетревалости не потребуємо додавати, що є він певнїйший навіть від бляхи, котра в жарі розпалює ся, пукає і скручує ся.

Ще і сю обставину треба взяти під розвагу, що з загальним, примусовим введенєм покриваня дахів дахівками, розвинув би ся у нас широко промисл виробу того продукту і подав би жерело зарібку для своїх рук і зменьшив би ті суми, які нинї ідуть за границї краю за спроваджувану бляху для покритя дахів.

Отже було би дуже пожаданим, щоби в справі сільского будівництва справдї заведено примусовий закон покриваня дахів огнетревалим материялом, передовсїм дахівкою, розуміє ся з відповідним увзглядненєм часу і обставин так супроти старих, як і нових будівель. Тодї не висїла-б безнастанно гроза пожару над нашими селами, а цїлорічний спряток і житє селянина спочивало би спокійнїйше під безпечним дахом перед страшним елєментом, що тепер часто-густо нищить цїлі оселї і сотки людий доводить до жебрачої торби.

Рада державна.

В угодовій комісиї ведуть ся наради без перерви. По дуже загальній і поверховній бесїдї мінїстра торговлї Діпавлього, на передвчерашнім засїданю, заняв слово пос. Мавтнер (вільний нїм. союз). Єго бесїда була річева і інтересуюча. Бесїдник похваляє підвисшенє мита від нафти, але противний консумцийним податкам.

Пос. Дїдушицкий зазначив становиско кола польского, що в справі угоди не відносить ся до Угорщини, як до неприятельскої, чужої держави, але угоду уважає за справу монархії, за спільну державну справу. Угода принесе Угорщинї користи, тому треба привернути iunctim що до підвисшеня квоти. Бесїдник ставить внесенє, щоби ті всї субкомітети складали ся по 14 членів і щоби провідник комісиї брав участь в їх засїданях з дорадчим голосом. Відтак ставить внесенє на замкненє ґенеральної розправи, що і принято без опору опозициї.

На вчерашнім засїданю промовляв пос. Менґер (нїм. поступ.) і звернув ся против д-ра Білиньского і мінїстра скарбу Кайцля в справі бонїфікаций. Роздїл бонїфікаций, твердив, випаде для Австриї некористно, коли буде доконувати ся після дійстного експорту обох половин монархії. — Австрия стратить в першім роцї 400.000 зр. а втрата ще збільшить ся, коли Угорщина зложить свої зелїзничі тарифи так, що єї цукор дістане ся не за границю, але до Австриї. Відтак спротивив ся пос. Менґер підвисшеню податку від цукру, як і від пива і горівки і виводив, що тирольска збіжева квестия, як і концесия на довіз до Угорщини румуньскої ропи, не дасть погодити ся з засадою одноцїльного митового округа. Закінчив бесїдник домаганєм знесеня язикових розпоряджень з грозьбою, що в противнім разї угода і правительство стрітить у всїх Нїмцїв безвзглядну, непримирительму борбу.

Пос. Пешка (нїм. поступ.) стоїть за утворенєм власного, рільничо, центрально-гіпотечного банку і центральної задаткової каси на взір такої самої інституциї в Нїмеччинї. Бесїдник спротивляє ся всїм предложеням угоди і уважає їх безпожиточними для австрийского промислу і торговлї, а шкідливим для австрийского рільництва і тому треба їх відкинути.

Так само дивить ся на угоду пос. Аксман (христ. социял.), закидає правительству, що не стерегло інтересів Австриї, як се чинили угорскі мужі державні і остерігає перед перепровадженєм угоди на підставі § 14.

В буджетовій комісиї раджено над підвисшенєм платнї для державної комісиї, при чім мінїстер скарбу др. Кайцль застеріг ся ще раз, що замірене підвисшенє може наступити тілько тодї, коли держава отримає нові жерела доходу — а се лежить в руках ради державної.

Що до катеґориї служби, звернув мінїстер увагу на се, що треба при тім увзглядняти ріжний історичний розвій тих катеґорий. Закон не відносить ся до провізоричної державної прислуги, але лише до тих, до котрих можна приложити закон з р. 1873. Сей закон дотичить тілько тих, що занимають якогось рода публично-правне становиско, а не тих, що заняті не дефінїтивно, в характері помічників, або не мають декрету в технїчнім значіню. Впрочім і платня полїтичної прислуги, що не підходить під закон, буде також поліпшена. Мінїстер заявив також, що є наміром правительства також поліпшити долю скарбової сторони і диюрнїстів.

В угорскім соймі виступає опозиция дуже завзято против правительства. При нагодї поставленя на порядок дневний палати індемнїзацийних предложень, виступила лївиця з жаданєм, щоби правительство дало річеві виясненя в справі австро-угорскої угоди. Дотеперішні заяви правительств угорского і австрийского, суть так суперечні — закидає опозиция, що можна вносити на недостаток всякого порозумленя обох правительств або на істнованє тайних уложень, які хотять закрити суперечними і услівними виясненями. На те відповів мінїстер скарбу Люкач, що угорске правительство мусїло приняти погляд австрийского правительства, що межи угодою а квотою істнує iunctim, але з бесїди др-а Білїньского абсолютно не виходить, мовби угорске правительство приняло зобовязанє підвисшити угорску квоту. Угорске правительство завсїгди боронило становиска, на якім стоїть і тепер, що квота не має бути в безусловній звязи з угодою, але що угорскому правительству прислугує уставове право дійти до порозуміня що до квоти з австрийским правительством, коли викаже ся неможливість порозуміня в квотових депутациях (оплески на правици, крик на лївици). Артикул 1. закона з р. 1898 не каже нїгде, що в разї, коли-б до кінця р. 1898 закон не прийшов до успіху, зараз має установити ся самостійний митовий округ.

Принятє нїмецкої, цїсарскої пари в Царгородї описують дуже величаво. Зі всїх сторін підносили зібрані товпи турецкого народа оклики: Яша! (многая лїта!). В Дольма Бадже султан з великою свитою, повитав сердечно цїсарску пару. Півкомпанїя султаньскої ґвардиї віддавала військові почести, а на дорозї до Пільдіз-Кіоску військо творило шпалїр по обох сторонах улицї. Музики грали нїмецкий гимн народний. Цїсарева їхала в першім поїздї зі султаном, в другім цїсар Вільгельм з великим везиром. По взаїмнім представленю свит, яке відбуло ся в нововибудованім на принятє цїсарских гостий, величавім Мерасім-Кіоску, султан повернув до своєї палати, щоби приняти там візиту нїмецкого цїсарства. Побут нїмецкої, цїсарскої пари обчислений на цїлий тиждень. Проґрама обнимає: урядові принятя, бенкети, відвідини музея, параду військову, проїздки по містї і околицї, прогульку кораблем до Скутару і Гереки, відвідини цїсаревої в гаремі і и. З Царгорода відїде цїсарска пара в понедїлок.

Новинки

— **Памятник Т. Шевченкови.** М. Михайло Маковей Макович, майстер мулярский і горожанин міста Львова, котрий в міскім, стрілецкім Товаристві удостоїв ся в сїм роцї чести »куркового короля«, має замір поставити власним коштом в парку міскої стрільницї у Львові памятник Тарасови Шевченкови.

— **Видїл »Кружка муз. льв. Бояна«** повідомляє своїх членів, що вправи орхестральні розпічнуть ся з початком падолиста, по загальних зборах, котрі відбудуть ся в тім часї. При тій нагодї запрошує Видїл всїх музикальних Русинів, щоби до него як найчисленнїйше вписувались, та щоби старали ся для него нових членів придбати. Вписуватись можна кождої проби Бояна у голови або секретара »Кружка музичного«.

— **Загальні Збори Товариства «Шкільна Поміч«** у Львові, котрі відбудуть са в понедїлок дня 24. жовтня с. р. о год. 3. з полудня в 4. клясї рускої школи вправ в „Народнім Домі« на долинї, з таким порядком дневним: 1) Справозданє з каси і з дїл товариства; 2) Вибір нового видїлу; 3) Вибір контрольної комісиї; 4) Внесеня членів. — Товариство поставило собі цїлею спомагати убогу молодїж в руских людових школах у Львові надїлюванєм одїжей, приборів шкільних і под. Задача наша красна і патріотична і заслугує на загальне попиранє.

— **З Станиславова** пишуть нам: Нинї (в середу) зачала ся тут давно заповіджена канонїчна візитация тутешної вірменьскої парохії Преосьвященим Архиепископом Ісаковичем, а з нею 48-годинний відпуст в вірменьскій церкві. В переїздї з Тисьмениці, де рівнож відбув візитацию, прибув сюди Преосьв. Ісакович о годинї 3-ій пополудни, витаний помимо зливного дощу величезною процесиєю всїх трех католицких обрядів з Станиславова і околицї. По скінченім звичайнім богослуженю принимав Архиепископ Ісакович в гарно пристроєних комнатах вірменьского пароха, депутациї всїх верств станиславівскої суспільности, між тими депутацию міскої ради з хорошим диплъомом почетного горожаньства, — дякуючи всїм за щирий привіт та удїляючи свого Архиєрейского благословеня. В заступстві Преосьвященого епископа Куїловского, котрий день перед тим відїхав в дуже важних справах до Ненадови в перемискім, витав Архиепископа о. митрат Фациєвич в асистенциї цїлої капітули і місцевого клиру. Посеред радістного відгомону, який викликують в серцях Поляків слова золотоустого Архиєрея, ми Русини мусимо висказати на сїм місци щирий жаль, що за послїдних 6 лїт не можемо

— А як часом не вгадає... Тобі-ж треба ще на мед іти...

— І піду! думаєш, не піду... Се так! щоб я у свого кума, у титаря, у Якова Носача та не був на меду! Чи се-ж можна? Піду і тебе поведу і Лукяна візьмемо... Нехай! наше не втече...

Зза обіду і дяк і помагач його встали вельми веселими...

— Люльки вживаєш синку? спитав Гаврило Нечитайла.

— Вживаю, дїду!

— Добре!... значить товариш мій...

— Ну вже з люльками — гетьте з хати! промовила дячиха: я вашого клятого тютюну не переношу...

— Цить, цить панїматочко! ми не в хатї, ми собі під хатою на призьбі.

— Ану-ж, паробче! говорив переходом Гаврило до Лукяна, сидячи на призьбі, засьпівай якої ти вмієш.

Лукян положив носогрійку за холяву, викашляв ся і засьпівав:

Гаврило слухав дух притаївши; але довго не втерпів і почав своїм розбитим голосом окселентувати, а скінчивши, глибоко зітхнув і мовив:

— Гарна пісня... Не пісня, а правда...

— Славна пісня! тому вона славна, що її воля скомпонувала: а сумна тому, що неволя її сьпіває... Ех-ех!.. Сказано: там Січ-мати... Захиріла Україна!.. Коли то вона здужає, тай чи одужає? Лицарство переводить ся, говорив далї Лисий, нїби сам про себе... Молодїж корявіє... Коли-б було йому посчастило, не теб було... капрали-б у нас не сновигали-б... Ну! на все воля божа!... не спромоглись на Евангелію — цїлуйте псалтир. А ну синку! другої якої...

Нечитайло просьпівав кільки пісень. Дячиха сидячи у хатї під вікном пильно слухала; не раз вона втирала свої старі очи і говорила собі на думцї:

— Справдї добре сьпіває; так тебе за серце і бере! сей не те, що оте кацапеня Грицько... Слухала сего і не на слухалась... Та й з себе він красюк!... Дївчата, мабуть, просто битимуть ся за його.

Лукян Нечитайло дійсне був вродливий: Високий зростом, широкоплечий, станом тоненький; великі темно-синї очи; брови широкі, густі, лице смагле, покрите сьвіжим, здоровим румянцем. Одно що трохи вадило Нечитайлові — його важка хода і вайловатість.

Лукянові піснї потопили старого дяка-Січовика в велику задуму: вставивши лїктї в колїна, підперши голову долонями, довго сидїв він мовчки; тільки инколи зітхав. Довго-б ще так він сидїв, коли-б дячиха не нагадала, що пора вже до кума на мід.

Дальше буде.

діждати ся канонічної візитациї нашого Преосьвященого хочби в станиславівскім деканаті. Чи-ж мало би хиба бути правдою се, що помимо найщиршої волї не може нїчого доброго зробити для Русинів, бо має зобовязаня?

— **Перші загальні збори** »Товариства для розвою рускої штуки«, стоваришеня зареєстрованого з ограниченою порукою у Львові, відбудуть ся дня 3-го падолиста 1898 р. о год. 10. рано в льокали товариства ґімнастичного »Сокіл« у Львові, Підвалє ч. 7. з слїдуючим порядком дневним: 1) Відкритє зборів. 2) Вибір надзираючої Ради. 3) Внесеня членів.

— **Гуцульска відвага**. Перед кількома днями на стациї в Коломиї всїло до поспішного поїзду, що ішов в напрямі до Львова, двох гуцулів. Они мали при собі пили і сокири. Коли поїзд рушив, спостерегли Гуцули, що они їдуть в цїлком иньшім напрямі, нїж хотїли їхати. Заклопотані поспитали якогось сьвященика і жида, котрі їхали в тім самім ваґонї, чи їх здогад. Відповідь була твердяча. Жид казав, що можна ще вискочити через вікно, але присутний сьвященик зганьбив жида за таку раду і старав ся утихомирити Гуцулів. Він радив їхати до найблизшої стациї і там пересїсти ся до відповідного поїзду. По хвили Гуцули зчезли з передїлу. Повідомлено о тім сейчас кондуктора, а той звелїв перешукати цїлий поїзд. Але Гуцулів вже не було в жаднім ваґонї. Очевидно они, порозумівши ся, повискакували з поїзду. Кондуктор записав собі назвища подорожних, котрі їхали з Гуцулами, але не задержав поїзду, що було єго обовязком.

— **Скупар добродїєм**. На днях помер в Ґлєґові якийсь Thompson, котрого уважали в цїлім містї за безпримірного скупаря. Той чоловік мешкав в однїй нужденній і брудній кімнатцї, сам собі варив мізерну поживу і нїкого не впускав до свого помешканя з обави перед крадежею. Перед кількома тижнями він занедужав і умер в шпитали. По смерти показало ся, що Thompson за посередництвом свого адвоката видавав кождого року 12.000 фунтів штерлїнґів на добродїйні цїли, а зіставив майно, що виносить около 300.000 фунтів. Минувшість Thompson-а не відома нїкому. Припускають, що перед кількадесятьма лїтами повернув з Австралїї, де мав доробити ся великого маєтку торговлею худоби.

— **Проґрама викладів** на унїверситетї львівскім в півроцї зимовім на р. 1898/9 в язицї рускім така: на видїлї св. богословія на III. роцї »Педаґоґія христ. католицка«, викладати буде о. проф. др. Бартошевский дві години тижднево; на IV. роцї »Богословіє пастирске« сїм годин тижднево і »Душпастир яко учитель« дві години тижднево — о. др. Бартошевский; »Катехитика і методика«, пять годин тижднево — о. Редкевич. — На видїлї правничім: »Австрийске право карне«, пять годин тижднево — др. Стебельский; »Австрийске право цивільне« — др. Стан. Днїстряньский; »Влїянє віку переступника на вмінуємість дїланя каридостойного«, одну годину тижднево — др. Добряньский. — На видїлї фільозофічнім: »Історія Руси, давний період«, чотири години тижднево — проф. М. Грушевский, і »Історичні вправи«, одну годину тижднево. Проф. др. Колесса буде викладати: »Історию рускої поезиї драматичної від найдавнїйших часів до Котляревского«, дві години; »Вибрані питаня з історії староруской лїтератури, одну годину; »Історичну морфольоґію рускої мови«, дві години і »Семинар для рускої фільольоґії (читанє вибраних творів давнїйшого і нового руского письменьства, оцїнюванє розправ наукових«, дві години тижднево.

— **Страшне нещастє** на зелїзници лучило ся на двірци в Кольонїї. На передміскій стациї в Ніппе, зелїзничий гостинець переходить через улицю. По переїздї поїзду стражник піднїс барієру, щоби перепустити людий. Однак не спостеріг, що зараз за поїздом жене ще льокомотива. В хвили коли товпа народу находила ся на шинах, в'їхала льокомотива в саму середину. Один старець дістав ся під колеса, котрі в очах перераженої публики відтяли єму голову. Кільканайцять людий одержали меньші або більші рани.

— **Як салдат убив чоловіка**. Ми вже доносили о замордованю фабриканта Дашкевича в Варшаві. Теперішні вісти представляють сю справу зовсїм инакше. Женщина, задля котрої повстала авантура межи офіцером Носач-Носковим а купцем Корибут Дашкевичом, була особою, котрої чести не варто було боронити. По звісній авантурі повідомлена полїция арештувала виновників і відпровадила до циркулу. Циркулярний комісар обяснив їм, що цїла істория грозить лихими наслїдками, а офіцир буде тяжко караний, так само як і цивільний. Зрештою комісар радив погодити ся в мирній дорозї і авантурники се зробили. По кількох днях одержав Дашкевич лист від Носкова, де той повідомляє, що військові власти розпочали против него слїдство в тій справі і єму грозить кара. Дальше просив Дашкевича, щоби пішов до цитаделї і зложив зізнаня в єго користь. На другий день засїв ся Носков на Дашкевича в алеях коло церкви. Коли сей повертав з цитаделї, спостеріг Носкова. Злїз отже з дорожки і даючи одною рукою дорожкареви гроші, другу витягнув до Носкова, щоби привитати ся. Але в тій хвили Носков вистрілив з револьвера і повалив Дашкевича трупом на землю, а потім ще кілька разів стрілив до мертвого. В руцї Дашкевича найдено затиснені гроші для фіякра. Росийскі ґазети особливо урядовий Варшавский Днєвнїк представили цїлу ту справу в цїлком фальшивім сьвітлї, щоби лише зменьшити вину салдата Носкова. Се звичайна їх тактика супроти всяких подій де входять в гру москалї і иньші народности.

— **Король чи портиєр?** На днях розійшлась по Европі сензацийна вість, подана одною берлиньскою ґазетою, що »король тенорів« Мєржвіньский втративши голос і маєток приняв посаду готелевого портиєра в Канн на Рівієрі. Ся вість нїкому не видала ся неімовірною, бо загально була звісна марнотравність сего сьпівака, котрий за одну ніч умів пропустити цїлу ґажу, яку одержав за весь оперовий сезон. Оповідано навіть при тій нагодї, що нї одна польска сцена не хотїла Мєржвіньского в послїдних часах анґажувати, згадуючи при тім про єго незрівнані партиї оперові як про давну минувшину. Тимчасом якийсь др. Єленкевич написав лист до Kurjer-a Warszawsk-ого, в котрім говорить: Вість о Мєржвіньскім повторена за Berliner-Börsen-Courrier-ом є простою »злобною містифікациєю«, уложеною якимсь личним ворогом сьпівака. Я вернув недавно з Парижа, де бавлячи чотири тижднї, видавєм ся щодень з Мєржвіньским, котрий мешкає в готелю »Scribe«. Мєржвіньский сьпівав по кілька годин денно, чаруючи нас голосом бодай красшим і сьвіжійшим, як коли небудь. По довгій павзї несьпіваня задля недиспозициї, артист повернув вже цїлковито до здоровля і розпічне на ново сьпівацку кариєру. Виступати буде вже в надходячім сезонї зимовім і ще довго буде держати скипрт »король тенорів«.

— **Вудженина людоїдів**. Славний подорожник по екваториальній Африцї, Едвард Foa, подав на засїданю париского Товариства ґеоґрафічного таку звістку про житє людоїдів. »Мої люди з Замбезу зміркували, що якось за много було видно людских костий наоколо хат. Одного вечера в хатї, котру менї відступив тимчасом господар з цїлою обстановою, я нишпорячи, струтив з полицї соломяний мішок. Я єго піднїс, а з него новипадали скорчені пальцї, кілька куснїв мяса і цїла щока; всьо то звуджене і досконало висушене. Були то останки з якогось людожерного пира. Се племя веде між собою безконечні війни, а відтак убитих, ранених і полонених пожирає. Те саме роблять зі своїми невільниками, котрих убивають як худобу на зарізь. Для лїпшого смаку мясо наперед вудять. Збунтовані жовнїрі барона Dhanisa не лише з'їли 15 білих людий, але також їх службу, женщини і більшу часть послугачів (муринів). Коли я спитав людоїдів, чи людске мясо так їм смакує, у відповідь вибухли голосним сьміхом«.

— **Згубив ся полк війска**. В Европі чули вже про пропавші без вісти передні сторожі, котрі підчас недавної війни іспаньско-американьскої загинули в чужих краях; але нїхто не чув, щоби міг загинути цїлий полк. Чи оно навіть подібне, щоби 1200 людий з старшиною пропало безслїдно навіть підчас повени або землетрясеня? В Мічіґанї непокоїли ся довший час Янкеси, почувши, що 32-ий полк, зложений з їх синів і горожан, виїхав з Iaksonville і від довшого часу пропав з горизонту в безвісти. Засмучені горожани звернули ся до свого сенатора, а той в телеґрафічній дорозї до ад'ютанта в мінїстерстві війни, а з-відтам знов телеґрафовано на всї усюди; але полк пропав, як камінь у воду. Горожани Мічіґану оплакали вже пропажу молодечого цьвіту, а вкінци освоїли ся з гадкою о конечности зложеня такої великої жертви (1200 люда) на жертвеннику вільної своєї вітчини. Минуло кілька днїв, а пропавший полк сам дав знати про себе. Хоробрий полк Мічіґанців закватирував ся в якійсь малій містинї і очікував висших приказів, а не діждавшись вернув »в свояси« — до Мічіґану. Головний військовий заряд не знав, де дїв ся сей полк, чи був в Азиї, чи в Антилях, чи в Сполучених Державах. Такий мілїтаризм можливий тілько в Америцї!...

— **Сухоти у коров**. Przegląd lekarski оголосив недавно мемориял проф. Буйвіда, принятий лїкарским товариством. Мемориял опертий на розслїдах, які проф. Буйвід перевів в порозуміню з краківским товариством рільничим на худобі в галицких оборах. Розслїди ті показують, що в Галичинї як в цїлій Европі, страшно розповсюднена між худобою недуга, т. зв. перлиця. Перлиця — се те саме, що у чоловіка сухоти. Більше нїж половина худоби в переважній части наших обір має перлицю. На то нема иньшої ради, як усувати таку худобу. Але що в початках сеї хороби звичайними способами тяжко єї розпізнати, то проф. Буйвід радить уживати способу, принятого вже по иньших краях (в Данїї є він обовязуючий), а то: щіпити туберкулїну, котру дістає ся з сухітничих бактерий. Туберкулїна викликує коротку і нешкідливу горячку, та й то лише у зьвірят недужих. По защіпленю термометр укаже, котре зьвіря недуже. Таку худобу треба віддїлити від здорової і випасати на заріз. Мясо в початках сухіт є нешкідливе, а тілько, коли недуга вже розширила ся, тодї треба єго нищити. Телята від недужих коров можна ховати, як і від здорових; тілько треба їх віддїлити; найлїпше кормити їх вареним молоком. Сухоти не є наслїдні, а повстають лише через зараженє. А що чоловік може також заразитись, особливо молоком сьвіжо доєним, питим просто від корови, то не треба пити сирого молока, лиш переварене. Щоби не заразити ся маслом або квасним молоком, на те нема ради. Усувати з обори сухітничу худобу, є також в інтересї тих, що кормлять худобу на заріз; бо по всїх торгах в цїлій Европі цїна здорової худоби є висша нїж недужої.

— **Найдовший підморский дріт**. З кінцем сего року буде получений телеґрафічно Брест з Ню-Йорком. Буде се найдовший підморский дріт. Довгота єго буде виносити 325 морских миль або 6000 кільометрів. Приготовляють єго в Калє (Calais) в Франциї. Внутрішний дріт важить 975.000 кґ.; до ізольованя ужито 845.000 кґ. ґутаперхи, а крім того ужито 4,687.000 кґ. сталевого дроту і 1,495.000 кґ. зелїзного дроту. При укладаню під воду будуть заняті 4 великі кораблї.

— **Случаї смерти**. В селї Острові під Тернополем при копаню глини засипала земля дївчат сїльских Антонину Якубишину, Марию Стешин і Настю Пониту. Вправдї відгорнено сейчас землю, але Настю Пониту найдено без житя. Дві другі дївчата потерпіли тяжкі потовченя. — В Тернополи відобрав собі житє вояк 55. полку піхоти. Причина доси незвізна. — Минувшого тиждня в лїсї коло Бродів коло касарнї кавалєриї найдено трупа, що висїв досить високо на соснї. По близшім осмотрі пізнано в нїм улана, рекрута, котрий вже перед кількома днями утїк з касарнї. Двох уланів утїкло рівночасно за границю. — Рекрут 15. полку піхоти Станислав Луків, родом з тернопільского повіту, лїт 21, повісив ся онодї в касарни при ул. Яблоновских. Причина незвісна.

— **Обезпечєнє на випадок військової служби**. Таке товариство повстало у Відни. За границею такі товариства істнують вже від давна. Товариство приймає обезпеченя дїтий мужеского пола до 13 лїт на суму сто до пять тисяч зр. Оплата премії тревае найдальше до жовтня того року, в котрім обезпечений скінчив 21-ий рік житя. На случай коли-б обезпеченого асентеровано до лїнїйного війска, до маринарки або краєвої оборони, виплачує товариство обезпечену суму враз з дивідендами, сейчас або в жаданих ратах. Коли обезпеченого не возьмуть до війска, виплачує товариство цїлу обезпечену квоту враз з дивідендами, однакож доперва в дни 1. жовтня року, в котрім обезпечений скінчить 24-ий рік житя. На случай смерти звертає товариство зложений капітал враз з дивідендами. Чистий зиск дїлить товариство межи обезпечених, а часть призначує на фонд інвалїдів.

— **Переписка адмінїстрациї**. *Вс. о. І. Рогуж.. в Шеш...* Висилка відбуваєсь правильно, на почтї віддаючій мусять бути непорядки.

Телеґрами.

Відень, 20. жовтня. Вчера в полудне шалїла над Віднем страшна буря з градом. Темно було як в ночи.

Париж, 20. жовтня. Мінїстер війни оповістив вчера признанє цїлого кабінету для війска, що відповідно фунґовало підчас робітничого стрейку.

Льондон, 20. жовтня. Полковник Гарінґтонбей, начальник полїциї в Александриї вислїдив новий заговір на житє цїсаря Вільгельма, на чолї заговору стояв Парінї, властитель кавярнї, при котрім найдено богато анархістичних ґазет і відозв. Слїдство веде італїйский конзулят.

Берлин, 20. жовтня. На росийско-нїмецкій граници коло Оренбурґа пострілили пограничні стражники росийского офіцира, котрий з кількома товаришами полював на нїмецкій териториї. На зазив стражників офіцири не хотїли віддати рушниць і се було причиною ужитя оружної сили.

Париж, 20. жовтня. Завідуюча рада синдикату зелїзничих робітників Франциї і кольонїй оголошує, що з причини занеханя стрейку, який рада постановила, подає ся до димісиї.

Канея, 20. жовтня. Адмірали одержали повідомленє, що 8000 турецкого війска є знов вже готових до відїзду; чекають тілько на транспортові кораблї.

Розклад їзди поїздів зелїзничих обовязуючий від І-го жовтня 1898.

(Приїзд і від'їзд поданий після часу середно-европейского).

Поїзд посп.	Поїзд особ.	до Львова — приходить о годинї	
	6·45		з Іцкан (Ґалацу, Ясс), Сучави
	7·40		„ Янова
	7·50		„ Тернополя і Бродів на дворець Підзамче,
	7·55		„ Сокаля і Рави рускої
	8·05		„ Лавочного (Пешту) Калуша, Стрия
	8·15		„ Тернополя і Бродів на дворець головний,
	9·05		„ Кракова (Відня, Варшави, Пешту)
	10·35		„ Іцкан, Сучави
	10·45		„ Ярослава, Любачева
	1·01		„ Янова
1·30	—		„ Кракова (Відня, Берлїна, Вороцлава)
	1·40		„ Скольного, Стрия, Калуша, Хирова
1.50			„ Іцкан (Букарешту, Ґалацу, Ясс) Сучави
2·15			„ Підволочиск (Кієва, Одесси) на дв. Підз.
2·30			на дв. гол.
	5·00		„ „ Козови, Бродів на дв. Підз.
	5·25		на дв. гол.
	5·40		„ Іцкан, Сучави
	5·55		„ Сокаля, Белзця і Любачева
Ніч			
	3.04		з Підволочиск, Козови, Грималова на Підз.
	3·30		на дв. головний
5·10	—		„ Кракова (Відня, Берлїна, Варшави)
	6·10		„ Кракова (Відня) Самбора на Перемишль
8·45	—		„ Кракова (Відня, Берлїна, Варшави)
	9·10		„ Кракова, Ясла, (Пешту) на Перемишль
9·39			„ Підволочиск, Бродів на двор. Підзамче
9·45			„ Іцкан. (Букарешту, Ясс, Ґалацу, Сучави)
9·55			„ Підволочиск, Бродів на дв. головний
	10·30		„ Лавочного (Пешту) Хирова, Борислава
	12·15		„ Стрия, Калуша, Борислава.

Поїзд посп.	Поїзд особ.	зі Львова — відходить о годинї	
6·00			до Підволочиск, Бродів з головн. двірця
6·05			„ Іцкан (Букарешту, Ясс, Ґалацу)
6·15			„ Підволочиск, Бродів з дв. Підзамча
8·35			„ Кракова (Відня, Берлїна)
	8·45		„ Янова
	8·50		„ Кракова (Відня, Варшави)
	9·15		„ Скольного, Калуша, Борислава, Хирова
	9·35		„ Підволочиск. Бродів з дв. головного
	9·53		з дв. Пілзамче
	9·55		„ Белзця, Рави рускої, Сокаля
	10·55		„ Іцкан, Сопова Бергомету, Сучави
1·55			„ Підволочиск, Кієва з дв. головного
2·08			з дв. Підзамче
2·40			„ Іцкан (Ясс, Букарешту)
2·50			„ Кракова (Відня. Вороцлава, Берлїна), Любачева чер. Ярослав, Ясла чер. Ряшів, Хабівки чер. Ряшів або Тарнів.
	3·00		„ Стрия, Скольного тілько від $^{1}/_{5}$ до $^{30}/_{9}$
	4·55		„ Ярославя, Самбора через Перемишль
Ніч			
	4·10		до Кракова (Відня, Берлїна, М Ляборч)
	5·20		„ Лавочного (Мункача, Пешту) Борислава
	6·30		„ Іцкан, Радівців, Кімполюнґа Сучави
	6·40		„ Кракова (Відня, Берлїна, Варшави)
	6·55		„ Тернополя з двірця головного
	7·00		„ Лавочного (Мункача, Пешту)
	7·10		„ Сокаля, Рави рускої
	7·15		„ Тернополя з двірця Підзамче
	7·44		„ Янова
	10·05		„ Іцкан (Ясс, Ґалацу) Сучави
10·40			„ Кракова (Відня, Варшави, Берлїна)
	11·00		„ Підволочиск, Бродів з дв. головного
	11·27		з дв. Підзамче

ЗАМІТКА: Гора нічна числить ся від 6 години вечером до 5 години 59 мінут рано.
Час середно-европейский ріжнить ся від часу львівского о 26 мінут, а іменно: 12 год. часу середно-европейского = 12 год. 26 мін. часу львівского. — Бюро інформацийне ц. к. зел. держ. (Львів, ул. Третого мая, готель Імперяль) удїляє пояснень в справах зелїзничих, продає білети всякого род і розклади їзди.

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

Банку Гіпотечного

2 купує і продає всякі

папери цінні

і МОНЕТИ

по найдешевшім курсї деннім не числячи нїякої провізиї.

Контора виміни і відділ депозитовий перенесені до льокалю партерового в будинку банковім.

Рік заснованя 1892.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

„ДНЄСТЕРЪ"

перше і одиноке руске Товариство асекурацийне, **припоручене** Всч. Духовеньству і всїм вірним Впреосв. Митроп. і Преосв. Еп. **Ординариятам** всїх **цех** епархій, обезпечає будинки, урядженє домашне, скот, господарскі знаряди, збіже в зерні і соломі, сїно в стогах і будинках **против шкід огневих.**

»Днєстеръ« вступив в 6-тий рік своєї діяльности з **збільшеними** фондами ґваранцийними, котрих стан з днем 31-го грудня 1897 виносить:

Фонд резервовий	73.874 зр. 47 кр.	176.143 зр. 87 кр.
Резерва премій	52.269 „ 40 „	
Фонд основний	50.000 „ — „	

Виплачені **шкоди** до кінця 1897 року 430.100 зр. 42 кр. Тарифи »Днєстра« дуже умірковані. услівя обезпечень користні. а шкоди ліквідують ся безпроволочно. **Полїси** »Днєстра« приймає **Банк краєвий при пожичках гіпотечних.**

На житє можна обезпечатись **через »Днєстеръ« в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові**, котре дає найкористнїйші услівя, представляє своїми фондами найбільшу ґваранцию і видає полїси і квіти в рускім язицї.

Товариство взаїмного кредиту »Днєстеръ«, стоваришенє з обмеженою порукою, удїляє **пожички** *за оплатою 5½% і 1% додатку на кошта адміністрацийні* за інтабуляцию або порукою двох відповідних ручителїв, до сплати в ратах на 3 до 10 лїт і приймає вкладки до опроцентованя від **членів третих осіб** по 4½%. Удїл членьский виносить 25 зр., вписове 1 зр. Членом бути і пожичку дістати може тілько член обезпечений в »Днєстрѣ«. Інформациї удїляє Дирекция листовно.

Зголошеня о удїленє аґенций в окрестностях **і де нема** близько аґентів »Днєстра«, **приймає ся**

Інформациї і посередництво до заключеня **обезпечень житєвих** в найкористнїйших комбінациях

Пожички для членів Тов. взаїм. обезп. і взаїм. кред. »Днєстеръ на 5½% і 1% додатку на кошта адм.

Львів, ринок ч. 10. (дім »Просьвіти«).

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ

приймає замовленя і посередничить в закупнї:

Сьвітло церковне

впрост з фабрики Іа по 70 зр., Іа по 64 зр. за 100 кіл. loco фабрика.

Вино

в бочках о 135 лїтрах, а то Самородне почавши від 70 зр. за бочку loco місце продукциї.

Зі складів висилає: КАВУ по 5 кіл. посилках почт. в цїнї по: зр. 9·20, 10·20, 10·70, 11·20, а специяльність по 12·20 франко **ВИКО** в 5 кіл. барилках по зр. 3·—, 3·70, 4·10, 4·90 франко. — Інші товари по умірених цїнах. 76—?

РОБІТНЯ СУКОНЬ ДАМСКИХ

Емілії Соколовскої

у Львові, Ринок ч. 29., І. п.

приймає ласкаві замовленя і виконує їх ґустовно і по приступних цїнах. 206 104

НАУКУ КРОЮ удїляє в осібних годинах.

Замісцеві панночки приймає на помешканє.

Всїлякого рода **інструмента музичні** найдешевше в виключнім фабричнім складї

І. Капралика у Львові.

147 *Цїнники даром.* 21—24

Зміна льокалю.

Заложена фірма в року 1877-ім

Вольф Кавфман

перенесла ся з улиці **Трибунальскої ч. І.** на ул. **Лукасїньского ч. 4.** (площа Каструм), філїя ул. **Театральна 16.**

Ново відкритий

СКЛАД МЕБЛЇВ

також і **випозичальня**

заосмотрена в всїлякі знаряди почавши від найбогатших до найскромнїйших. Цїлі урядженя для покоїв до спаня, сальонів, їдалень і др. — Меблї оріхові, ольхові, чорні, також зелїзні і гнуті, зеркала і т. д.

Цїни низькі і сталі.

З поважанєм

В. Кавфман,

203 45—52 ул. Лукасїньского ч. 1

Галицкий

КРЕДИТОВИЙ БАНК

принимає вкладки на

КНИЖОЧКИ

і опроцентовує їх по

4½% на рік.

Специялїст обуви непромакаючої власного винайденя!

ІВАН ЯРИМОВИЧ

СКЛАД і РУКОДІЛЬНЯ

обуви мужеской, дамской і для дїтий

у Львові, площа Бернардиньска число 10.

має честь повідомити отсим Вп. Публику, що виробляє **ОБУВЄ НЕПРОМАКАЮЧЕ** власного винайденя, з всякого рода шкір, як: **Обувє** мужеске і дамске, також **чоботи** з холявами тревалі, надмірно легкі і по цїнах дуже приступних. — Також принимає до відновленя і направи **Кальоші** і **Плащі** кавчукові, всякі **ґумові приряди** як також зельованя обувя кавчуком. — Всякі замісцеві замовленя виконує в можливо як найкоротшім часї. — Дякуючи за дотеперішні ласкаві взгляди, і поручаючись на дальше, остаю з глубоким поважанєм

Іван Яримович.

139 43—140

Специялїст до направи кальошів і плащів кавчукових.

Видає й відповідає за редакцию: **Стефан Кульчицкий.**

З друкарнї В. А. Шийковского.